

INDUSTRIHISTORIE PÅ SKØYEN

Drammensbanen stod ferdig i 1872 og ga grobunn for at industrien kunne slå råt på Skøyen mot slutten av 1800-tallet. De tre største aktørene var Skabo Jernbanevognfabrikk, Thunes mekaniske verksted og Eureka mekaniske verksted, som hadde mye å si for elektrifiseringen av jernbanen. Dette ble en stor del av stedets identitet.

Flere andre industrier vokste etter hvert frem, slik som apotekerindustrien på 1920-tallet.

På 70- og 80-tallet ble det meste av industrivirksomheten avvirket, og bolig og næring tok over i Skøyen.

TIDSLINJE - INDUSTRIHISTORIE

LÆREPLANMÅL

Fag	Etter 2. trinn	Etter 4. trinn	Etter 7. trinn
Naturfag	<p>undre seg, utforske og lage spørsmål, og knytte dette til egne eller andres erfaringer</p> <p>presentere funnene sine og beskrive hvordan eleven har kommet fram til dem</p> <p>presentere egne ideer til teknologiske oppfinnelser</p> <p>utforske og beskrive observerbare egenskaper til ulike objekter, materialer og stoffer og sortere etter egenskaper</p> <p>samtale om hvordan vi kan ta miljøbevisste valg og gjennomføre lokale miljøtiltak</p> <p>utforske et naturområde i nærmiljøet og beskrive hvordan noen organismer er tilpasset området og hverandre</p> <p>oppleve naturen til ulike årstider, reflektere over hvordan naturen er i endring, og hvorfor året deles inn på ulike måter i norsk og samisk tradisjon</p> <p>planlegge og gjennomføre undersøkelser av vær og himmelfenomener og sammenligne målinger, observasjoner og værtegn gjennom året</p>	<p>undre seg, stille spørsmål og lage hypoteser og utforske disse for å finne svar</p> <p>bruke tabeller og figurer til å organisere data, lage forklaringer basert på data og presentere funn</p> <p>sammenligne modeller med observasjoner og samtale om hvorfor vi bruker modeller i naturfag</p> <p>utforske teknologiske systemer som er satt sammen av ulike deler, og beskrive hvordan delene fungerer og virker sammen</p> <p>designe og lage et produkt basert på en kravspesifikasjon</p> <p>utforske observerbare størrelser som fart og temperatur og knytte dem til energi</p> <p>samtale om hva energi er, og utforske ulike energikjeder</p> <p>utforske et naturområde og drøfte bærekraftig bruk av området</p> <p>utforske og sammenligne ulike dyre- og plantearters tilpasninger til miljø og levesteder og drøfte hvorfor noen arter dør ut</p> <p>delta i høsting og bruk av naturressurser og drøfte hvordan naturressurser kan brukes på en bærekraftig måte</p> <p>gi eksempler på god dyrevelferd og reflektere over hvordan dyrs behov kan ivaretas</p> <p>utforske og beskrive vannets kretsløp og gjøre rede for hvorfor vann er viktig for livet på jorda</p>	<p>stille spørsmål og lage hypoteser om naturfaglige fenomener, identifisere variabler og samle data for å finne svar</p> <p>skille mellom observasjoner og slutninger, organisere data, bruke årsak-virkning-argumenter, trekke slutninger, vurdere feilkilder og presentere funn</p> <p>bruke og vurdere modeller som representerer fenomener man ikke kan observere direkte, og gjøre rede for hvorfor det brukes modeller i naturfag</p> <p>utforske, lage og programmere teknologiske systemer som består av deler som virker sammen</p> <p>designe og lage et produkt basert på brukerbehov</p> <p>reflektere over hvordan teknologi kan løse utfordringer, skape muligheter og føre til nye dilemmaer</p> <p>gjøre rede for hvordan organismer kan deles inn i hovedgrupper, og gi eksempler på ulike organismers særtrekk</p> <p>gjøre rede for betydningen av biologisk mangfold og gjennomføre tiltak for å bevare det biologiske mangfoldet i nærmiljøet</p> <p>foreslå tiltak for å bevare det biologiske mangfoldet i nordområdene og gi eksempler på betydningen av tradisjonell kunnskap i naturforvaltning</p> <p>utforske og beskrive ulike næringsnett og bruke dette til å diskutere samspill i naturen</p> <p>beskrive og visualisere hvordan døgnet, månefaser og årstider oppstår, og samtale om hvordan dette påvirker livet på jorda</p> <p>gjøre rede for jordas forutsetninger for liv og sammenligne med andre himmellegemer i universet</p> <p>gjøre rede for hvordan det geologiske kretsløpet, platetektonikk og ytre krefter er med på å forme og endre ulike landskap</p>
Samfunnsfag	<p>utforske og beskrive kulturminne og kultur- og naturlandskapet i nærmiljøet</p> <p>utforske og gi døme på korleis menneska påverkar klimaet og miljøet, og dokumentere korleis påverknadene kjem til syne i nærmiljøet</p> <p>utforske og gi døme på korleis barn kan påverke avgjerder og samarbeide om demokratiske prosessar</p>	<p>beskrive kultur- og naturlandskap i Noreg og samtale om korleis historiske og geografiske kjelder, inkludert kart, kan gi informasjon om landskap</p> <p>utforske og gi døme på nokre sider ved berekraftig utvikling</p> <p>reflektere over kven som har makt, og kva eit demokrati er, og utvikle forslag til korleis ein kan vere med på å påverke avgjerder</p>	<p>utforske og presentere ei global utfordring ved berekraftig utvikling og kva for konsekvensar ho kan ha, og utvikle forslag til korleis ein kan vere med på å motverke utfordringa og korleis samarbeid mellom land kan bidra</p> <p>beskrive sentrale hendingar som har ført fram til det demokratiet vi har i Noreg i dag og samanlikne korleis enkeltmenneske har høve til å påverke i ulike styresett</p>
KRLE		<p>samarbeide med andre i filosofisk samtale</p> <p>identifisere og reflektere over etiske spørsmål</p> <p>utforske og samtale om etiske sider ved menneskers levesett og ressursbruk</p>	<p>utforske og beskrive egne og andres perspektiver i etiske dilemmaer knyttet til hverdags- og samfunnsutfordringer</p> <p>reflektere over eksistensielle spørsmål knyttet til menneskets levesett og levkår og klodens framtid</p>

Kroppsøving

utforske eigen kroppsleg bevegelse i leik og andre aktivitetar, åleine og saman med andre

leike og vere med saman med andre i aktivitet i varierte bevegelsesmiljø

leike og utføre grunnleggjande øvingar med tilvenning til vatn, som å dykke, flyte, gli, skape framdrift, hoppe uti og orientere seg i vatn

utforske naturen i nærmiljøet med varierte aktivitetar til ulike årstider

forstå og praktisere turreglar og bruke klede etter vêr og forhold i naturen

øve på trygg ferdsel ved vatn og på å kunne tilkalle hjelp

vere symjedyktig ved å falle uti på djupt vatn, symje 100 meter på magen, og undervegs dykke ned og hente ein gjenstand med hendene, stoppe og kvile i 3 minutt (imens flyte på magen, orientere seg, rulle over, flyte på rygg), så symje 100 meter på rygg og ta seg opp på land

utforske uteaktivitetar og samarbeide med andre under vekslende årstider i nærmiljøet

øve på trygg og sporlaus ferdsel i naturen

utforske og gjennomføre leik og spel saman med andre i ulike bevegelsesaktivitetar

utføre grunnleggjande teknikkar i symjing på magen, på ryggen og under vatn

vurdere sikkerheit i uteaktivitet og naturferdsel og gjennomføre sjølvberging i vatn
bruke nærmiljøet og utforske lokale kulturar for friluftsliv

gjere greie for allemannsretten under ferdsel og opphald i naturen

gjennomføre overnattingstur og reflektere over eigne naturopplevingar

Kunst og håndverk

bruke håndverksteknikker og håndverktøy i utforming av tre, leire og tekstil på en miljøbevisst og trygg måte

undersøke egenskaper ved materialer og dele sanseerfaringer

utforske ulike visuelle uttrykk og bygge vidare på andres ideer i eget skapende arbeid

eksperimentere med form, farge, rytme og kontrast

studere form gjennom å tegne, male og fotografere

skape fortellinger ved hjelp av digitale verktøy etter inspirasjon fra lokale og nasjonale kunstverk

forestille seg og beskrive framtiden gjennom tegning og modeller

planlegge og konstruere i naturmaterialer etter inspirasjon fra samisk og lokal byggeskikk

vise fram og presentere objekter gjennom utstilling eller samling

bruke håndverktøy og sammenføyningsteknikker i tre, leire og tekstil på en miljøbevisst og trygg måte

prøve ut ulike ideer og muligheter i gjenbruksmaterialer og formidle til andre hvordan man i egen hverdag kan bidra til å ivareta natur og miljø

gjennomføre kunst- og designprosesser ved å søke inspirasjon, utforske muligheter, gjøre valg og lage egne produkter

undersøke hvordan tradisjonshåndverk, inkludert samisk håndverk, utnytter naturmaterialers egenskaper, og bruke erfaringer til å lage enkle bruksgjenstander

samtale om bruk, funksjon og materialvalg i ulike bygninger og lage skisser med forslag til ny arkitektur

tolke former og symboler fra ulike kulturer og bruke disse i visuelle uttrykk

tegne form og dybde ved bruk av virkemidler som overlapping og forminskning
bruke enkle komposisjonsprinsipper i fotografi og digitale verktøy

utforske mangfold i motiver og visuelle uttrykk i kunst fra ulike verdensdeler og lage en digital presentasjon

formidle og vise fram eget arbeid gjennom utstilling

bruke ulike håndverktøy og elektriske verktøy for å bearbeide og sammenføyne harde, plastiske og myke materialer på en trygg og miljøbevisst måte

undersøke materialene i ulike gjenstander og vurdere funksjon, holdbarhet og muligheter for reparasjon og gjenbruk

bygge og eksperimentere med stabile konstruksjoner

bruke ulike strategier for idéutvikling og problemløsning

bruke digitale verktøy til å planlegge og presentere prosesser og produkter

tegne form, flate og rom ved hjelp av virkemidler som kontraster, skygge, proporsjoner og perspektiv

utforske og reflektere over hvordan følelser og meninger vises i kunst, og bruke symbolikk og farge til å uttrykke følelser og meninger i egne arbeider

analysere visuelle virkemidler i ulike medier og belyse et aktuelt tema gjennom foto eller infografikk

beskrive mangfoldet i klestradisjoner eller gjenstander, inkludert samiske, og lage et produkt med inspirasjon fra kulturarv

undersøke hvordan kjønnsroller vises i kulturelle uttrykk før og nå, og lage visuelle uttrykk som utfordrer stereotypier

bruke programmering til å skape interaktivitet og visuelle uttrykk

designere og lage en utstilling som viser fram prosess og produkt

Spørreskjema – bruk av Bestumkilen

Masteroppgave ved NMBU
25.02.23

Generelle spørsmål

Kjønn			
Kvinne	Mann	Annet	Ønsker ikke oppgi
☐	☐	☐	☐

Aldersgruppe									
6-12	13-19	20-29	30-39	40-49	50-59	60-69	70-79	80+	Ønsker ikke oppgi
☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Bosted				
Ullern	Frogner	Fornebu	Andre bydeler	Utenfor Oslo
☐	☐	☐	☐	☐

Beskriv Skøyen med ett ord

Din bruk av Bestumkilen

Bruker du området i dag?		
Ja	Nei	Vet ikke
☐	☐	☐

Hvor ofte bruker du området?					
Daglig	Ukentlig	Annenhver uke	En gang i måneden	Sjeldnere	Aldri
☐	☐	☐	☐	☐	☐

Hvor lenge oppholder du deg på området?					
Gjennomfart	30 min	1 time	3 timer	6 timer	Mer
☐	☐	☐	☐	☐	☐

Hva bruker du området til?

Tur	Trening	Møtested	Småbåt	Bading	Kajakk	Fiske	Annet
☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Kommentar:

Er du fornøyd med området som det er i dag?

Ja	Nei	Vet ikke
☐	☐	☐

Kommentar:

Framtidig bruk

Hva savner du i Skøyen?

Om du skulle ha bestemt hva området ved Bestumkilen skulle ha blitt brukt til, hva ville det ha vært?

Evaluering av prosjekter – Grønlikaia/Bufferonen

Team

1. Asplan Vik
2. Team Aart
3. Norconsult

Evalueringkriterier

1. Overordnet grep
2. Utforming av fjæresonen og kopling til land
3. Forbindelser
4. Terrengbearbeiding og massehandtering
5. Sosialt
6. Opplevelseskvaliteter og rekreasjon
7. Økologi og restaurering
8. Realiserbarhet

Skala

Score fra 1-5, hvor grad av tilpasning til stedet står i fokus.

Vurderinger

Asplan Viak

	Pluss	Minus	Score
1	<p>Mye areal for kystlandskap og lang fjæresone</p> <p>Tydlig avgrensning mellom offentlig område og beredskapshavn</p> <p>Balanse mellom tilgjengelige og utgjengelige arealer</p>	<p>Lite vegetasjon på land</p> <p>Lite program på land</p> <p>Manglende overgang mellom torg/fjordpromenade og øylandskap</p> <p>Overskrider prosjektområdet</p> <p>Mye fylling</p> <p>Alnaelva kommer i liten grad fram, utløpet får ikke plass</p>	3
2	<p>Stort fokus på naturlig utforming</p> <p>Grunner, øyer og holmer</p> <ul style="list-style-type: none"> - Store arealer - Ulike habitater over og under vann 	<p>Lavt terreng på øyer reduserer muligheten for større vegetasjon og skjerming</p> <p>Elva koples i liten grad til fjæresonen</p>	4
3	<p>Spennende stinett mellom øyene med flere «runder»</p> <p>Muligheten for kopling til Ekeberg er vurdert</p> <p>Romslig promenade</p>	<p>Gangbro er massiv, ikke universelt utformet, tar mye fokus og plass</p> <p>Ensformet fjordpromenade</p> <p>Får ikke frem mulig kopling med bakenforliggende gang- og sykkelvei</p>	3
4	<p>Eksisterende overskuddsmasser brukes + lokale masser for riktige grunnforhold for arter</p> <p>Øygruppen fungerer som bølgedemper</p>	<p>Omfattende arbeid med massebearbeiding og fylling</p> <p>For lavt terreng på øyer for stor vegetasjon</p> <p>Sier lite om massebearbeidings konsekvenser for livet i havet</p>	2/3
5	<p>Felleshuset: ikke-kommersielt, ulike funksjoner og brukergrupper</p>	<p>For spesifikke funksjoner på land.</p> <p>Lite funksjoner for spontan aktivitet og opphold</p>	3
6	<p>Stort rekreasjonspotensiale på øyer</p> <p>Variasjon i bevegelseslinjer og opplevelsene langs disse</p> <p>Nærhet til vannet i parken og øyer</p>	<p>Mye grå flater på land</p> <p>Lite variasjon og vegetasjon på land, stor åpen plass</p> <p>Broa tar for mye plass</p>	3
7	<p>Grunt saltvannsbasseng gir mulighet for marint liv</p> <p>Lokale naturtyper og arter</p> <p>Kanalisert ferdsel</p> <p>Fugleliv</p> <p>Geologi i øyutforming</p> <p>Mye fjæresone langs øyene</p>	<p>Dårligere vannsirkulasjon</p> <p>Lite vegetasjon og habitat på land</p> <p>Elveutløpet får lite plass og ingen overgangssone</p> <p>For lavt terreng på øyer for trerøtter</p>	4
8		<p>Mye massebearbeiding</p> <p>Gangbroa er urealistisk (kostbar, ikke UU, malplassert)</p>	3

Team AART Architects edit

	Pluss	Minus	Score
1	Kopling over elva og mellom naturlikt og urbant Geologien er med hele veien Stort fokus på funksjon og alle brukergrupper, samt gratis Tar tilbake elvedelta	Mye harde flater Er Beredskapshavnen godt nok adskilt fra vannaktivitet?	4
2	Baserer seg på naturlige prosesser Variasjon i fjærelandskapet med flo/flom og fjære Bukter, viker, tidevannsbassenger Tar hensyn til naturlige prosesser Elva har en sentral rolle i fjærelandskapet	Smalt elveløp?	4/5
3	Bevege seg over vannet og på øyer Inkludert Grønligate (noe) i planen Oversiktig inngang til området fra Fjordpromenade Bred, flerfunksjonell promenade Variasjon i forbindelser (sykkel og gange)	Smal og utydelig overgang, søndre hjørne av Fjordhuset over elva Lite definert star på Havnepromenaden i sør	4
4	Jobbet på eksisterende terreng Massebalanse Lite masseflytting Stedegne masser Mye fokus på geologi	For lavt terreng på øyer Erosjonssikring innenfor Kongshavn dike?	4
5	Fjordhuset: - Mange funksjoner - Inkluderende - Læring i fokus - Teknologi tar i bruk aktivt Inviterer mange brukergrupper Opphold på land, på øyer og under tak Legger opp til lokalt engasjement		5
6	Følge naturlige prosesser og livet over og under vann Fuglekikking Mulig til å stå under tak og oppleve været Bevegelse over åpent vann og gjennom elv Større, fleksible plasser Se landskapet over og under vann	Forplassen til bygget og Geotorget kan føles stor Lite romvariasjon på land Lite visuell buffer fra Fjordhuset til beredskapshavna	4
7	Fokus på elvedelta og dets påvirkning på området/landskapet Tidevannsbasseng Bedre kantsoner på elva Plan for etablering med lokale frø, dyrking	Ingen områder der ferdsel er begrenset Lite grønnstruktur på bakkeplan på land	4
8	Bygger på eksisterende masser Trinnvis utbygging Plan for midlertidige tiltal Strategi for etablering av lokale arter Plan for lokalt engasjement i opparbeidelse		4

Norconsult

	Pluss	Minus	Score
1	Overgang land/vann: hardt dekke kurver seg	Beredskapshavn er noe lite skjermet	4/5
2	Naturlig utforming av øyer Tar hensyn til flo og fjære med tanke på vegetasjon og terrengforskjeller En del grunne områder sentralt og langs vann Buede kanter mot vannet	«avstengt»/trangt vannområde langs land/innenfor øyene Harde, ensformede flater langs fjorden Elva får ikke plass og bygges over	4
3	Spennende, slyngende fjordpromenade Bevegelse på øy Fin flyt Koplinger mellom byggene	Ingen rundturer Lite variasjon i gangforbindelser	5
4	Øyene baserer seg på eksisterende masser Geologi og vegetasjon koples sammen	Sier lite om opphavet og tilstanden til massene	4
5	Fjordhuset For mange brukergrupper og funksjoner Gratis destinasjon for opphold Undervisning og kunnskap Helse (fjordbasseng og Fjordveksthuset) Fjordgartner skal delta → identitet, tilhørighet		5
6	Ulike rom skaper variasjon Opphold på Håkonsøy Inviterer folk ned i fjæra – nærhet til vannet Se landskapet over og under vann Opplevelsesbrygger og pir		4/5
7	Grunne saltvannsområder Kongsøya uten menneskelig aktivitet Mer grunnstruktur på land Vannrensing Områder for forskning på ulike habitater	Ingen overgangssone for elvemunningen. Hard og brå, ikke elvedelta Redusert vannutskifting langs land. Solpiren med på det Plassering av renseanlegg	3/4
8	Bygger på eksisterende masser Tilstrekkelig øyhøyde for trær	Løp langs fjordpromenaden forstyrrer hydrologien	4